

עומדות בניסיון

ראשית סיפורת הנשים המודרנית ביידיש

נורין אורחן (עורכת)

מיידיש: נורית אורחן, יהודית לוי, חוה פרסטיי

מאגנס ובית שלום עליכם, תשפ"א, 344 עמ'

חלוקת התפקידים בין העברית ליידיש
במזרח אירופה מקבילה לחלוקה

המגדרית בין גברים לנשים. גברים זכו בדרך כלל למידה רבה יותר של השכלה מסורתית ולכן נטו לכתוב בשפה הקלסית, ואילו בין הנשים שלמדו קרוא וכתוב השפה היהודית השלטת הייתה יידיש, ובשפה זו הן נתנו ביטוי לתפיסת עולמן ולאופנים שבהם התבטא אצלן משבר החילון היהודי. ספרות הפרוזה הנשית ביידיש המובאת בספר לוקטה מתוך סיפורים שפורסמו במשך שלושים שנה במפנה המאה העשרים, והיא מבטאת חיפוש דרך בין העולם המסורתי הישן לבין העולם המשכילי החדש, לצד התמודדות עם אתגרים מעמדיים וחברתיים, בדגש על אתגרים שניצבו בפני נשים.

ימי המעשים

מחנכים בתנועת הבונדזם

ב־1917 ברוסיה הסירו את המגבלות שהוטלו על הפצת התרבות בימי הצאר. הפריחה האדירה התבטאה בבתי ספר, בהוצאות ספרים, בקבוצות תאטרון וביצירה אמנותית יהודית שהגיעה להמוני בית ישראל. הייתה זו פריחה קצרת ימים, שכן המפלגה הבולשביקית שתפסה את השלטון ראתה בה סכנה, ולאורך שנות העשרים התעצמה רדיפת התרבות היהודית, הן המודרניסטית והן הדתית. השנים שבהן מתמקד הספר הן 1917-1921, שנות ההתלהבות שבהן עמדו אנשי התרבות במוקד המהפכה של הזהות היהודית. לאורך כל הספר מוזכרות העברית והיידיש כמעין תאומות המבטאות זהות יהודית מודרנית, וחסר מעט דיון באופן שבו נתפס ההבדל בין השפות בעיני בני התקופה.